

ירושלים, 22 בנובמבר 2017

חוק פנסיה חובה לעצמאיים

אחרי דיונים רבים, אושר בדצמבר 2016 החוק המחייב גם את ציבור העצמאיים בישראל לחסוך לפנסיה, והוא ייכנס לתוקף החל מינואר 2017. החוק, שמכונה בחלק מהמקומות "חוק פנסיה חובה לעצמאיים" מנסה לתקן מספר פערים הקיימים בין השכירים והעצמאיים בישראל – בתחומי החיסכון לפנסיה, תשלומי הביטוח הלאומי והזכאות לדמי אבטלה.

על מי תחול החובה להפריש לפנסיה?

עצמאיים מגיל 21 ומתחת לגיל 60. למרות זאת, מי שהיה ב-1/1/2017 בן 55 ומעלה, פטור מחובת ההפקדה.

כמה צריך לחסוך?

שיעורי ההפרשה לפנסיה חובה לעצמאיים

ההפרשות לפנסיה מתבצעות מתוך "ההכנסה החייבת" של העצמאי, כלומר - הרווח של העצמאי, שמחושב לפי ההכנסות פחות ההוצאות המוכרות (כשהוצאות לא כוללות קיזוזים ופטורים ממס).

חישוב ההכנסה החייבת הוא שנתי (כל ההכנסות השנתיות פחות ההוצאות השנתיות), אך ההפקדות לפנסיה הן חודשיות בהתאם לחלוקת ההכנסה החייבת השנתית ב-12 (חודשים).

סכום ההפקדה נקבע לפי 2 מדרגות הכנסה:

א. עבור הכנסה בגובה של עד מחצית השכר הממוצע במשק (עד 4,836.5 ש"ח נכון לשנת 2017), צריך להפקיד 4.45% מההכנסה החייבת (הרווח).

ב. עבור הכנסה שמעל מחצית השכר הממוצע במשק ועד גובה השכר הממוצע במשק (9,673 ש"ח נכון לשנת 2017) יש להפקיד 12.55% מההכנסה החייבת (הרווח).

ג. עבור הכנסה מעל השכר הממוצע במשק אין חובה להפריש לפנסיה.

חשוב לשים לב שהשכר הממוצע במשק מתייחס לנתון שמגדיר הביטוח הלאומי ולא לשכר הממוצע שמעדכנת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אחת לחודש.

מה אחוזי ההפרשה?

4.45% עד מחצית השכר הממוצע במשק ו- 12.55% מעל ועד השכר הממוצע במשק (9,673 ₪ בינואר 2017).

סה"כ למי שהכנסתו לפחות בגובה השכר הממוצע מדובר בכ- 850 שקלים לחודש.

האם ניתן לקבל הטבות מס בגין ההפקדה החדשה?

כן. מדובר בהפקדה לקופ"ג עצמאית שמזכה בניכוי וזיכוי כך שחלק מהכסף חוזר למפקיד (בתנאי שהוא משלם מס).

מה קורה אם הפקדנו פחות מדי? (או שלא הפקדנו בכלל?)

החל מה-1 בינואר 2018, לאחר הגשת הדו"ח השנתי למס הכנסה, יקבלו החוסכים שלא הפקידו את הסכום המינימלי הנדרש על פי חוק הודעה מ"המרכז לגבייה", המפרטת את הסכום שהם נדרשים להשלים על מנת לעמוד בהגדרות החוק, ולהימנע מסנקציות כלכליות. מי שלא יפקיד את הסכומים הנדרשים גם אחרי קבלת ההודעה מ"המרכז לגבייה" יהיה חייב בקנס בגובה 500 ש"ח.

כיצד משתנים דמי ביטוח לאומי כתוצאה מהחוק החדש?

הפחתת דמי הביטוח עד 60% מהשכר הממוצע במשק ל 2.87% במקום 6.72%
העלאת דמי הביטוח מעל 60% מהשכר הממוצע במשק ל 12.85% במקום 11.23%

מה דינם של עצמאיים שהם גם שכירים?

אם שכרו מעל 10,000 אין עליו חובת הפרשה גם כעצמאי.

איזה הטבות ניתנו בתחום קרן השתלמות לעצמאיים?

הסרת המגבלה של 2.5% הראשונים שהיו "הולכים לאיבוד"
עצמאי יוכל להפקיד עד 4.5% מהכנסתו (עד תקרה) וליהנות ממלוא ההטבה.

מה השינוי בניכוי זיכוי גמל?

הגדלת הטבת הזיכוי ב 0.5% ע"י הגדלת תקרת הזיכוי ל 5.5% במקום 5%.

מה קורה כשעצמאי סוגר את העסק או מגיע לגיל פרישה?

יוכל למשוך 1/3 מהסכום שצבר (גם בגין צבירה בקופ"ג עצמאית מתקופה שקודמת לחוק) או מספר שנות העבודה כפול הכנסתו החודשית עד תקרה של 12,200 (תקרת הפטור על פיצויים).

יש לציין שמשיכת כספים בדרך הזו נכנסת לנוסחת הקיזוז לפי תיקון 190 ותקטין את הפטור על הפנסיה (נחשב כהיוון לצורך הנוסחה).

איך מפקידים לפנסיה לעצמאיים?

ההפקדה לקרן פנסיה/ביטוח מנהלים/קופת גמל לעצמאיים יכולה להתבצע באמצעות הוראת קבע, בשיק (ברוב קרנות הפנסיה) או בהעברה בנקאית.

תדירות ההפקדות יכולה להיות חודשית, רבעונית ובחלק מקרנות הפנסיה אפילו שנתית (אך חשוב לוודא זאת עם קרן הפנסיה מראש כדי שלא לפגוע בכיסויים הביטוחיים וברצף הזכויות שבקרן).

חשוב לדעת, שלמרות שחוק פנסיה חובה לעצמאיים נכנס לתוקף בינואר 2017, אין חובה להתחיל לחסוך דווקא בינואר 2017, וניתן לעשות זאת בכל עת במהלך השנה.

לעומת זאת, בשנת 2018 תצטרכו כבר להפקיד בהתאם למועדי ההפקדה המוגדרים במוצר הפנסיוני שבחרתם (תדירות חודשית/רבעונית/שנתית).

לסיכום מדובר בחוק שיוכל לאפשר גם לעצמאיים לקבל פנסיה בהגיעם לגיל פרישה וכן לסייע להם בעת משברים בעסק.